

Skogvern

Hvorfor vern av skog?

Målet med skogvern er å ta vare på hele variasjonen av naturtyper, arter og landskap. Spesielt viktig er det å sikre områder som inneholder truede, sårbare eller sjeldne naturtyper og arter.

Ulike former for vern

I Norge skiller vi mellom de fem verneformene: naturreservat, nasjonalpark, landskapsvernområde, biotopvern og marine verneområder. Verneformen som benyttes på et område avhenger av hva som skal vernes og hvor strengt vernet skal være. Verneområdene blir i dag opprettet etter [Naturmangfoldloven](#).

1. **Naturreservater** er den strengeste formen for vern. Denne verneformen brukes gjerne i områder som er spesielt viktige for ivaretagelsen av det biologiske mangfoldet, for eksempel en sjelden naturtype.
2. **Nasjonalparker** er gjerne større naturområder med særegne økosystem eller landskap som ikke har vært påvirket av tyngre naturinngrep. Hovedmålet er å sikre «urørt» natur for kommende generasjoner.

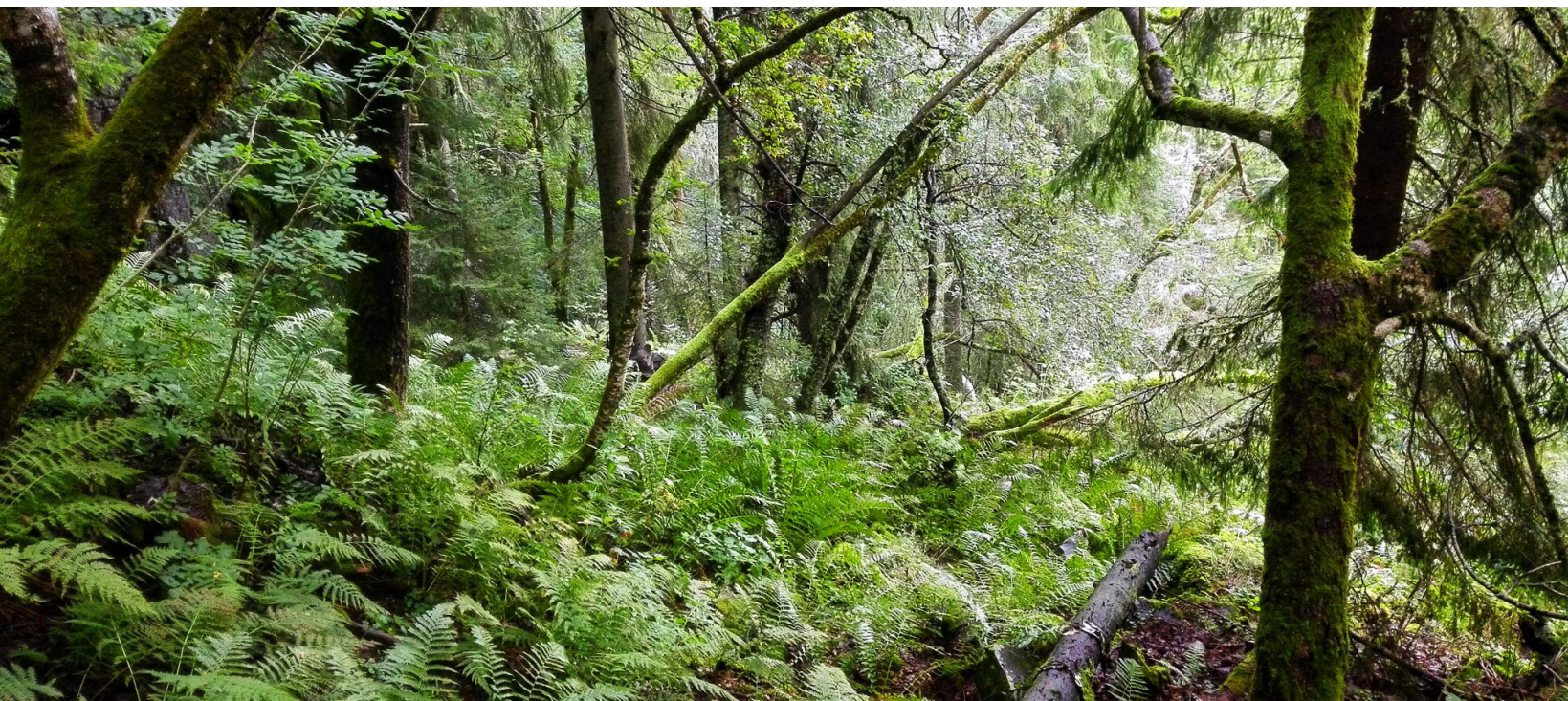
3. **Landskapsvernområder** er natur- eller kulturlandskap med stor økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi.
4. **Biotopvern** er ment for å beskytte bestemte økologiske funksjonsområder eller leveområder for bestemte plante- eller dyrearter.
5. **Marine verneområder** brukes for å beskytte marine verneverdier, eller marine områder som arter på land er avhengige av.

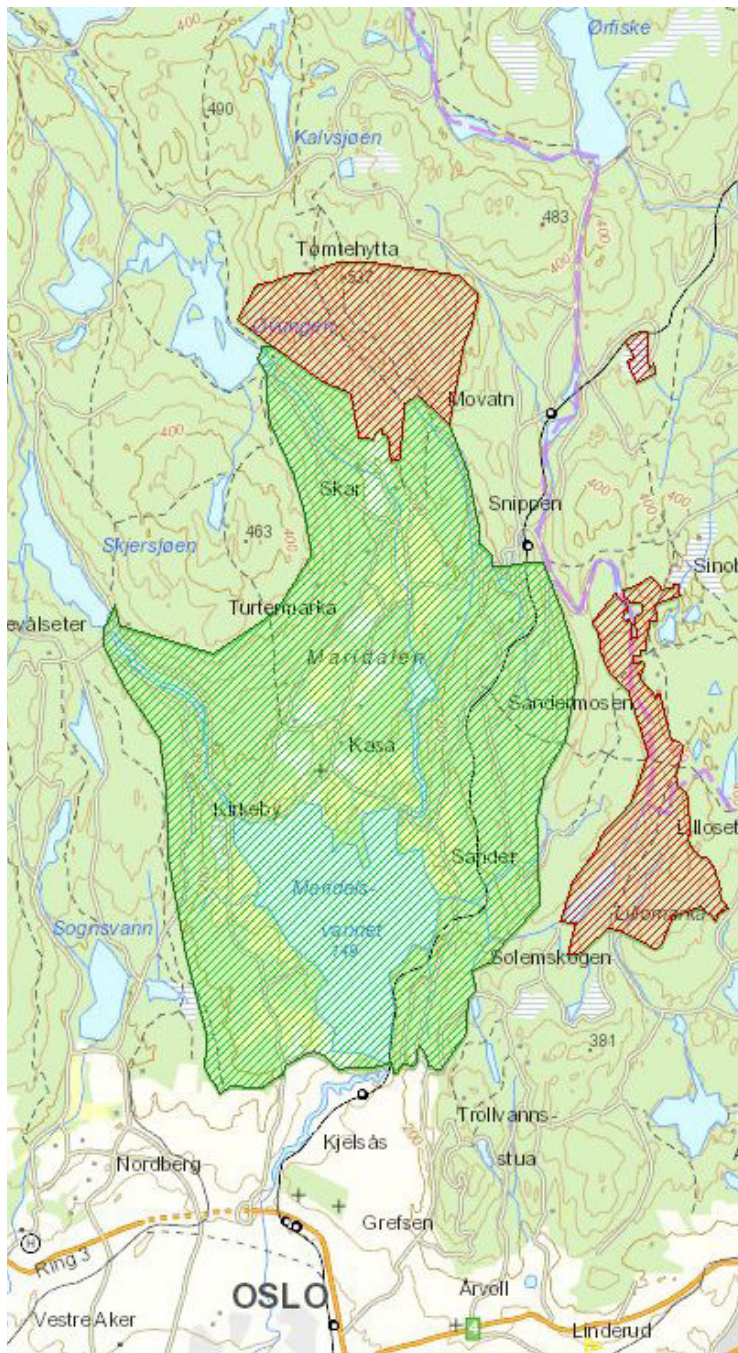
Verneprosessen og frivillig vern

Skogarealene som skal vernes må ha en verneverdi. For å sikre et representativt utvalg av alle de ulike skogtypene, slik som edelløvskog, kystfuruskog eller kalkskog, er det derfor ofte nødvendig at både offentlig og privat eide skogarealer inngår i vernet.

I det tradisjonelle skogvernet ville myndighetene foretatt kartlegging av det aktuelle verneområdet, og basert på denne kartleggingen ville det blitt utarbeidet et verneforslag. Denne løsningen førte til at det ofte kunne oppstå konflikter mellom skogeiere og myndighetene.

Rik borenomoral blandingskog med potensielt høy verneverdi. Foto: John Gunnar Brunjulvsrud, BioFokus

Lillomarka naturreservat (i rødt til høyre) og Maridalen landskapsvernområde (i grønt sentralt). Øverst (i rødt) ligger også Mellomkollen naturreservat. Kartlag lastet ned fra Naturbase (Miljødirektoratet).

For å bidra til å minske slike konflikter har vi i dag [ordningen om frivillig vern](#), som innebærer at skogeier selv kan tilby skogareal for vern.

Hvis vernemyndighetene (Fylkesmannens miljøvern-avdeling) finner arealet å være av en tilfredsstillende verneverdig kvalitet, vil man kunne starte samtale rundt verneavtalen. Blant annet med å avklare den økonomiske kompensasjonen til skogeier og hva verneforskriften skal inneholde.

Alle verneområder får en egen verneforskrift. Denne presiserer blant annet formålet med vernet, den geografiske avgrensningen og regulerer hvilke aktiviteter som tillates i området. Slik som i [Forskrift om vern av Lillomarka naturreservat](#), og [Forskrift om vern av Maridalen landskapsvernområde](#).

Den første naturfredningen i Norge var fredningen av [Bøkeskogen i Larvik](#), den 17. mai, 1884. I 1980 ble området videre vernet som landskapsvernområde.

Skogsertifisering

Ivaretagelsen av miljøverdier i skog skjer ikke bare gjennom vern. Skogsertifiseringssystemer slik som [PEFC](#), bidrar til at viktige miljøelementer også tas hensyn til i produksjonsskogen. Faktisk avsettes det i slik skog store arealer gjennom utvalg og igjensetting av blant annet nøkkelbiotoper og kantsoner. Disse områdene er i dag ikke inkludert i det totale området av vernet skog et tema det er mye diskusjon rundt.

Kilder

Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M. & Sverdrup-Thygeson, A. 2017. [Evaluerings av norsk skogvern i 2016](#). Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. – NINA Rapport 1352.

Frivillig vern. [Historien bak ordningen](#). Nedlastet 10/07/2018.

Miljødirektoratet. [Slik blir et verneområde opprettet](#). Nedlastet 05/07/2018.

Miljødirektoratet. [Hvilke typer vern har vi?](#) Nedlastet 05/07/2018.

Miljøstatus. [Vernet natur](#). Nedlastet 10/07/2018.